І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 216. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 10-го ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1962 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 216. VOL. LXIX.

МОСКВА ЗАБИРАЄ РАКЕТИ З КУБИ; КАСТРО ХОЧЕ ЗАТРИМАТИ БОМБОВИКИ

Вашингтон. — 8-го листопада представник Департаменту Оборони повідомив, що всі ракетові бази на Кубі, про які були відомості, є позбавлені устаткування. Це повідомлення видали на основі фотографічних знімок, які свідчать також і про те, що „все важливе устаткування на базах" забрали геть і перевезли до портів. Згідно з відомостями американського уряду „поважне число" ракет вже є навантажені і знаходяться на покладі кораблів, а деякі кораблі вже виплили на океан в дорозі до СССР. Дальше потвердження факту, що частину ракет вже забрали з Куби дасть американська фльота, кораблі якої мають на повному океані контролювати совєтські вантажні кораблі та перевірити, чи все число совєтських ракет дійсно забране з Куби. Але не є вияснена справа числа цих ракет, бо Хрущов сказав у Москві, що на Кубу вислали були 40 ракет, а американські фахівці бажали б ствердити, що з Куби совєтські фахівці забрали 42 або 43 ракети середнього засягу, які летіти можуть на віддаль 1.200 миль. Департамент Оборони ствердив, що вже є „позбавлені устаткування" бази для середніх ракет, і для ракет, що можуть летіти на віддаль 2.500 миль, хоч давніше уряд не згадував, що на Кубі є такі ракети. Можливо, що ті ракети привезли комуністи після заяви Президента. Але представник Департаменту Оборони нічого не згадує, що СССР зробить із своїми бомбовиками, які треба також зарахувати до офензивної зброї і які можуть загрожувати ЗДА. Але в цій справі забрав слово представник кубинського уряду, який поінформував інших членів Об'єднаних Націй про те, що Куба уважає прислані Москвою бомбовики за свою власність і не дозволить забрати їх до СССР. Представник Москви уважає, що бомбовики не є „офензивною зброєю". Є вістки про те, що совєтські фахівці на Кубі з поспіхом працюють в тому напрямі, щоб передати свої бомбовики кубинським летунам. В ОН відбулася нарада американської делеґації з совєтськими делеґатами в цій справі, але не є відомо про наслідки цієї конференції. Здогадуються, що совєтські представники підтримують Кастра, який поставив п'ять пунктів, від яких узалежнює замирення між Гаваною і Вашингтоном. Між тими пунктами є й такий, що домагається, щоб ЗДА залишили свою морську базу на Кубі, яку вони мають від 1903-го року. ЗДА мають відомості, що на Кубі є від 30 до 40 совєтських бомбовиків типу ІЛ-28, які можуть летіти на віддаль 750 миль і можуть везти атомові бомби. Ці всі бомбовики є на летовищах недалеко Гавани позапаковувані, але ні один ще не був забраний із Куби. Не є відомо, скільки з цих бомбовиків вже були готові до летів, бо працю над монтуванням могли припинити після того, як Кеннеді оголосив бльокаду Куби, і як загострилася ситуація так, що не виключали війни. Повідомляють, що з Куби вже від'їхали 400 совєтських фахівців, але в дійсності досі не є відоме, скільки ще на Кубі залишилося совєтських вояків, яких було там коло 5.000.

Білий Дім вже підготовляє нові законопроєкти для 88-го Конґресу

Вашингтон. — В Білому Домі першого дня після виборів почали працювати над тими законопроєктами, які відкинув був 87-ий Конґрес, і які треба буде внести до нововибраного 88-го Конґресу, який почне працю 9-го січня 1963-го року. Президент передбачає, що новий Конґрес буде прихильніший до його законопроєктів і наказав ще раз предложити відкинені проєкти про федеральну допомогу школам, медичну опіку над старшими особами в рямках соціяльного забезпечення, зменшення прибуткових податків із законопроєктом про реформу податкової системи або і без цього. Уряд пропонує ще й дальші законопроєкти: новий фармерський закон, але в ньому мають бути лагідніші приписи про контролю, як в тому, який відкинув 87-ий Конґрес, бо уряд хоче здобути прихильність більшого числа конґресменів і сенаторів. В Білому Домі вже працюють і над законопроєктом про допомогу закордонним державам, яка то справа щороку спричиняє довгі дебати в обидвох Палатах Конґресу. Уряд думає внести новий проєкт про організацію нового департаменту міських справ. Найбільше підтримуватиме уряд проєкт про допомогу школам і про медичну опіку над старшими особами.

Розходження між Рутером і Міні загрожують розбиттям АФП-КІО

Вашингтон. — Між головою Об'єднаних Автомобільних Робітників Америки Волтером Рутером і президентом Американської Федерації Праці — Конґресу Індустріяльних Організацій зайшли такі глибокі розходження в організаційних справах, що Рутер найближчого тижня або зрезиґнує з віце - президентури в АФП - КІО або разом із Спілкою Автомобільних Робітників виступить із АФП — КІО. В понеділок і вівторок, 12 і 13 листопада засідатиме Виконна Рада АФП — КІО. В тих самих днях відбудеться у Вашингтоні і нарада провідників Спілки Автомобільних Робітників, і Рутер зможе з ними порозумітися, як розв'язати справу розходжень із проводом АФП — КІО. Треба думати, що Спілка Автомобільних Робітників навмисне не платила членських вкладок до своєї матірної організації. І так вкладки за місяць липень в сумі $69.000 заплачено 15-го жовтня, бо день пізніше Спілка Автомобільних Робітників перестала б бути членом АФП — КІО.

В АМЕРИЦІ

● **Маленька дівчинка** з Клівленду Анна Мері Фіцджералд прибула до Білого Дому і передала президентові Кеннеді різдвяні марки в користь фонду для поборювання туберкульози. Цим апочатковано цьогорічний продаж цих марок.

● **Число федеральних урядовців** у вересні цього року виносило 2,485,176, на 27,023 менше як в серпні ц. р. У вересні в цивільних аґенціях працювало 1,417,686 урядовців, а у військових аґенціях працювало 1,067,490 цивілістів.

● **Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація** випустила дві дослідні ракети, які мають досліджувати густоту електронів, температуру, і силу вітру. Одна ракета осягнула висоту 82-ох миль, а друга 34-ох. Випущення відбулося на острові Воллопс, Вірджінія. З Кейп Канавералу, Флорида, з успіхом випустили ракету Атлас, яка перелетіла 4.000 миль в напрямі до острова Вознесіння на Атлантику.

● **Суд присяжних** в Тайлері, Текcас, визнав винним 37-річного Біллі Сол Естеса в незаконному полаґоджуванні морґеджів і засудили його до кари 8-річного ув'язнення. Оборонець засудженого Джан Д. Кофер зголосив апеляцію до вищої судової інстанції. Засуджений Естес перебуває на волі за кавцією $5.000.

АМЕРИКАНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ НА МИРОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ В ПАРИЖІ 1919-го РОКУ МАЛА РЕКОМЕНДАЦІЮ ОБСТОЮВАТИ ВСТАНОВЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ, ВКЛЮЧНО З ГАЛИЧИНОЮ І КРИМОМ

Д-Р МАРІЯ КЛЯЧКО У СВОЇХ НАУКОВИХ ДОСЛІДАХ НАТРАПИЛА НА ОРИҐІНАЛЬНІ УРЯДОВІ ДОКУМЕНТИ В ЦІЙ СПРАВІ, ВКЛЮЧНО З МАПАМИ.

Вашингтон. — Делеґація Американських Уповноважених на Мировій Конференції в Парижі в січні - червні 1919-го року мала виразну рекомендацію обстоювати встановлення суверенної Української Держави, включно із Східньою Галичиною та Кримом, „під умовою, що український націоналізм є досить сильний, щоб виправдати це рішення". Багатомовні оригінальні документи в цій справі відкрила в своїх дослідних студіях д-р Марія Клячко з Ню Йорку, дослідний науковий співробітник Колюмбійського університету. Один з цих документів, датований 21-го січня 1919-го року (Мирова конференція в Парижі почалася 18-го січня 1919 і закінчилася підписанням мирового договору з Німеччиною 28-го червня того ж року) називається: "Outline of Tentative Report and Recomendations Prepared by the Intelligence Section, in accordance with instructions, for the President and the Plenipotentiaries" (Загальний нарис пробного звідомлення і рекомендацій, приготованих розвідчою секцією — згідно з інструкціями — для Президента і уповноважених представників). Він охоплює відповідні рекомендації відносно всіх країн Східньої Европи, а відносно України, під окремим заголовком „Україна", в ньому сказано:

„Рекомендується:

1. Щоби була встановлена Українська Держава, під умовою, що український націоналізм є досить сильний, щоб виправдати це рішення. Див. мапи 4 і 7.

2. Щоби Східня Галичина була включена в Українську Державу, якщо ця держава є сильна; в іншому випадку до Польщі як самоуправна провінція із заґарантованим правом вирішити свою приналежність у пізнішому часі;

3. Щоби Крим був прилучений до України.

Дискусія.

1. Рекомендується, щоби була встановлена Українська Держава, якщо український націоналізм є досить сильний, щоб виправдати це рішення. Україна сьогодні є в стані хаосу, і ще немає певности, хто здобуде перевагу: російські симпатії вищих кляс, чи большевицькі або анархістичні тенденції мас. Якщо б людність могла бути зорганізована і держава встановлена, як зазначено на мапах 4 і 7, Україна мала б приблизно 600,000 квадратних кілометрів обширу, себто дещо більше ніж Німецька імперія, та приблизно 27 мільйонів населення.

2) Рекомендується, щоб Східня Галичина була включена в Українську Державу, якщо ця держава є сильна; в іншому випадку до Польщі як автономна провінція із заґарантованим правом вирішити свою приналежність у пізнішому часі. Кордони пропонованої Польської Держави могли б включати на південному сході завзято оспорювану та дуже загадкову (puzzling) територію і людність Східньої Галичини, включену між солідною і перериваною лініями на мапі. Район повинен бути признаний Польщі тільки в такому випадку, якби Україна залишилася в стані теперішнього хаосу, і то тільки як автономна провінція із заґарантованим Лігою Націй правом вирішити свою власну приналежність у пізнішому часі. Якщоб у часі Мирової конференції Україна дала доказ вітальности, оспорюваний обшир повинен бути приділений до неї, бо в тому обширі українці (хоч і дуже культурно відсталі) переважають поляків чисельно два до одного.

3) Рекомендується прилучити Крим до України. Населення Криму становлять переважно татари і великороси. Проте, видається найліпшим прилучити Крим до України, бо: а) він відділений від властивої Росії поясом безсумнівно української території; б) створення малої Кримської держави видається недоцільним; в) Україна має найліпший, але обмежений доступ до Чорного моря..."

Зацитований багатомовний документ є одним із серії відкритих д-р Марією Клячко документів, що відносяться до американської політики відносно України в тих рішальних часах безпосередньо після першої світової війни. Дальші досліди цих та евентуальні дальші джерела можуть кинути нове світло на цей важливий період в українській, американській та світовій історії. Д-р Марія Клячко продовжує свої досліди і студії в цій ділянці та приготовляє відповідну наукову працю.

Фотокопія (поменшена) згаданої в документі мапи ч. 4, із зазначеними кордонами України та інших східньо-европейських держав, створення яких мала обстоювати американська делеґація на мировій конференції в Парижі в 1919-му році. На цій мапі, зазначеній як „Інквайрі 662", написано вгорі: „Пропоновані кордони в Росії". Невидно на цій фотокопії зазначеної на оригінальній мапі легкої лінії, до якої подано внизу вияснення, що це „мовний кордон". Так означена етнографічна межа України в більшості покривається із запропонованим державно-політичним кордоном, хоч не охоплює Криму, натомість охоплює Кубань і Карпатську Україну.

Рокефеллер, Скрентон і Ромні та президентська кандидатура в 1964 році

Ню Йорк. — Цьогорічні вибори вже вирішили, хто може бути кандидатом на президента про найближчих виборах в 1964-му році. Немає сумніву, що демократичним кандидатом на президента буде президент Кеннеді, який старатиметься про перевибір. Між республіканськими кандидатами на найвище в цій країні становище перше місце належиться губернаторові Нелсонові А. Рокефеллерові, який перед виборами навіть не старався заперечити такої можливости. Після програних виборів колишнього віце-президента Ричарда М. Ніксона можливими кандидатами на президента є ще новий пенсильванійський губернатор Вілліям В. Скрентон, який переміг демократа Ричарда Ділворта більшістю понад 470.000 голосів. Рокефеллер цього року не мав надто великої більшости над Морґентавом, і тому дехто гадає, що саме це послаблює Рокефеллерові шанси перемоги, бо республіканці сподівалися, що республіканський кандидат дістане більшість одного мільйона голосів. Про республіканську кандидатуру може старатися в 1964 році ще один переможний губернатор Джордж Ромні з Дітройту, який переміг демократичного губернатора Джана Б. Свенсона. Ромні, — це колишній автомобільний промисловець, президент Американської Моторової Корпорації, який говорив під час виборчої кампанії про співпрацю між працедавцями і робітниками, а не про боротьбу. Але республіканський стейтовий провід остерігає Рокефеллера, щоб не спішився з заявами про президентську кандидатуру в 1964-му році, бо треба добре перевірити, хто міг би з республіканців при найближчих президентських виборах перемогти Кеннеді, який скріпив свою популярність рішучою поставою в справі кубинської кризи.

Закордонні інвестиції в американські підприємства становлять $7.4 більйона

Шикаґо. — Перший Крайовий Банк в Шикаґо в своєму місячному бюлетені повідомляє, що закордонні інвестиції в американські фірми при кінці 1961-го року становили $ 7.4 більйона. Від 1950 року ті інвестиції збільшилися на $ 4 більйони, це значить на одну п'яту того, що виносять американські інвестиції за кордоном. Англія має найбільше інвестицій в цій країні — $ 2.5 більйона; Канада — $ 2 більйони; Голляндія — коло одного більйона; а Швайцарія — $ 800 мільйонів. Закордонні інвестиції заробляють тут річно коло $400 мільйонів, з чого частина залишається тут, а решту висилається за кордон у формі дивіденд або відсотків.

Комунокитайці атакують Москву за ліквідацію совєтських баз на Кубі

Софія, Болгарія. — Під час 8-го з'їзду болгарської комуністичної партії, наради якого після перерви в дні 7-го листопада, встановленої для відзначення 45-их роковин „жовтневої революції", продовжувалися тут у четвер 8-го листопада, виступив з промовою теж представник комуністичного Китаю, член Центрального Комітету китайської компартії Ву Гсіюхуан. Промовляючи на закритій сесії з'їзду, він атакував гостро згоду Совєтів на здемонтування розбудовуваних на Кубі совєтських ракетних баз, як поступку у відношенні до американських „імперіялістів". Водночас із цим Ву Гсіюхуан критикував також болгарську компартію за її вороже і „протилежне до принципів марксизму - ленінізму", і „пролетарського інтернаціоналізму" ставлення до комуністичної Альбанії, і визначував совєтські намагання поліпшити взаємини з юґославськими ревізіоністами, як пактування ворогом комуністичного світу. Критику Ву Гсіюхуана коментують у політичних колах, як перший відкритий комунокитайський виступ на комуністичному форумі проти здійснюваної Хрущовим політики. Разом із цим повідомляють із Софії, що день перед тим, під час прийняття, влаштованого болгарським комуністичним режимом для відзначення „жовтневої революції" болгарський „президент" Дімітер Ганев таврував ЗДА за їх „пірацьку" політику у відношенні до Куби. Присутня на цьому прийнятті п-ні Євгенія Андерсон, яка репрезентує ЗДА, як їх посол до Болгарії, зареаґувала на виступ Ганева демонстраційним виходом із бенкетової залі разом з усіма приявними там американцями.

Невтральний прем'єр Ляосу погрожує димісією

Вієнціян. — Ляоський прем'єр князь Суванна Фума заявив, що з уваги на непримиренність однаково ляоських правих кол, як ляоських комуністів не можна стабілізувати внутрішні відносини в країні та конструктивно розв'язати різні болючі актуальні проблеми і не можливе правильне функціонування державної влади. „Всі мої зусилля, щоб відбудувати мир і згоду в Ляосі, стрічають найбільші перешкоди, однаково збоку правиці, як лівиці", заявив Суванна Фума. В червні цього року три тамошні групи — невтралістів, правих прозахідніх кол і комуністів — погодились, що невтральний прем'єр і два його віце - прем'єри — представники правиці і комуністів — будуть спільно вирішувати всі справи. Суванна Фума жаліється, що тієї співпраці нема, бо обидві скрайні групи зберегли свої давні позиції і не погоджуються на компроміси. „Людська терпеливість має свої границі" — заявив він. На засіданні уряду 28-го жовтня ц. р. Суванна Фума повідомив, що він заявив королеві Саванг Ваттані, що він зголосить свою резиґнацію, якщо в найближчому часі не буде зміни в становищі двох головних скрайніх груп в уряді. Від шістьох тижнів нема в столиці Ляосу лідера комуністів князя Суфанувонґа. Суванна Фума чекає на його приїзд, щоб вирішити цю справу. Головним предметом спору є справа інтеграції партійних військових сил в одну крайову армію. Комуністи зберігають далі свою армію, а комуністичні відділи з Північного В'єтнаму не залишили Ляосу всупереч договорові в Женеві.

ІНДІЯ ТАВРУЄ КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ЯК „НЕВІДПОВІДАЛЬНУ КРАЇНУ"

БОЇ НА КИТАЙСЬКО-ІНДІЙСЬКОМУ ФРОНТІ ВІДНОВИЛИСЬ — ІНДІЙЦІ ВІДКИНУЛИ КИТАЙЦІВ У ТРЬОХ ПУНКТАХ

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джавагарлал Неру наставрував війну, що її комуністичний Китай повів проти Індії, як „голий імперіялізм 18 та 19 сторіччя". Він висловив сумнів, чи в даному випадку грала ролю комуністична ідеологія, бо — казав він — комунізм може мати свої світла і тіні, проте тут річ іде про „голий імперіялізм". Забувши, що індійські речники впродовж років твердили в Об'єднаних Націях, поручаючи прийняття туди комуністичний Китай, Неру заявив, що той комуністичний Китай є „цілком невідповідальною країною, яка не турбується за мир". Індійський парлямент був під час виступу Неру в минулий четвер 8 листопада ц. р. вщерть повний і всі без вийнятку посли ентузіястичного оплескували його, коли він заявив, що Індія прийняла виклик збоку комуністичного Китаю і буде боротися проти комунокитайської агресії всіма силами і способами. Він прославляв водночас З'єдинені Держави та Британію за поміч у доставах зброї. Неру назвав цю війну комуністичного Китаю проти Індії „зворотним пунктом в історії Азії". Тисячі індійців стояли перед парляментом, знаючи, що в ньому відбуваються дебати над війною, що її китайські комуністи накинули Індії. Тим часом на фронті відновились бої. Після тижневого спокою китайські комуністи відновили свої атаки на північно - східньому фронті. Індійське офіційне повідомлення каже, що індійці відкинули китайські війська у трьох пунктах, особливо в сусідстві села Вальонґ, яке є вступом до кітловини на висоті 5.000 стіп. Здобуття тієї кітловини давало б доступ китайським комуністам до шляху, що веде до індійських нафтових піль в Діґбою. На заході, в провінції Лядах, китайські комуністи скріплюють свої сили, приготовляючись до дальшого наступу. Газети звертають увагу, що китайці зайшли вже дальше поза ту територію на південь від так званого кордону МекМагона, до якої зголошували свої претензії, не признаючи того кордону. Таким чином тепер вони вже просуваються в провінції Лядах по суто-індійській території, приналежности якої до Індії самі ніколи не квестіонували.

Пакістан перед поважними рішеннями

Карачі. — Пакістанський президент Мохаммед Аюб повідомив, що він скликує на 21-го листопада ц. р. надзвичайну сесію парляменту для переведення дебати над грізною ситуацією, яка настала у зв'язку з китайсько - індійською війною. Пакістанська публічна опінія підтримує радше китайських комуністів, як Індію в їхньому спорі, обвинувачуючи Індію в еґоїстичній імперіялістичній політиці, виявленій головно в спорі з Пакістаном за Кашмір. Індія зосередила була більші військові сили в Кашмірі проти Пакістану, як на своєму північному кордоні проти комуністичного Китаю. Теперішні масові достави зброї для Індії Америкою і Британією сильно занепокоїли Пакістан, який не має довір'я, чи Індія не використає розбудування своєї мілітарної сили також проти Пакістану. З другого боку, західні великодержави з якими Пакістан зв'язаний договорами безпеки і від яких дістає велику допомогу, наполягають на Пакістан, щоб той створив з Індією спільний фронт проти китайських комуністів, вказуючи на загрозу, яка існує збоку комуністичного Китаю також для Пакістану і цілої південної Азії.

Два кол. прем'єри Британії — проти її об'єднання з Европою

Лондон. — Два колишні прем'єри Британії, Антоні Іден, тепер лорд Ейвон, і Клемент Еттлі, тепер також член палати лордів, виступили проти приступлення Британії до Спільного Господарського Ринку, однаково з господарських, як і політичних мотивів. Вони піддавали в сумнів дійсні демократичні традиції в трьох головних державах Західньої Европи — Франції, Західній Німеччині та Італії —та звертали увагу, що прийняття на себе політичних зобов'язань, які вміщаються в основному договорі Спільного Господарського Ринку, позбавило б Британію її традиційної закордонно-політичної гнучкости. Все ж, однаково в палаті громад, як в палаті лордів відкинено пропозиції, зголошені опозицією. В палаті громад сталося це 319 головами проти 221. Річ ішла про внесок опозиційної Партії праці, щоб передумовою для вступу Британії до Спільного Господарського Ринку були більші поступки збоку членських держав того економічного бльоку у користь країн Британського Коммонселву. У палаті лордів відкинено резолюцію із висловленням „жалю" з приводу незадовільних вислідів переговорів з Спільним Господарським Ринком — 62 голосами проти 423. Все ж, не вважаючи на цю формальну перемогу уряду Мекміллена, коментатори вважають, що він має надзвичайні труднощі на обох відтинках — у дальших переговорах про приступлення до Спільного Господарського Ринку, і на внутрішньому фронті, в британському громадянстві, де ця справа щораз більш непопулярна.

У СВІТІ

● **В Уґанді,** недалеко кордону Судану в Африці збереглися ще всього яких 70 білих носорожців. Британський громадянин Даґлас Джонс, який раніше був там адміністраційним комісарем, намагається з допомогою Світового фонду для дичини — зберегти ту надзвичайно рідку звірину від повного винищення. Їх вбивають тубільці головно задля рогів, що їх перепачковують для південної Азії, де за такий один ріг можна дістати до 1.400 дол.

● **Російська Федераційна Совєтська** Соціялістична Республіка, найбільша та єдина упривілейована частина Совєтського Союзу, мала в цьому році надзвичайно добрі жнива, — повідомляє в окремій статті в „Ізвєстіях" „сам" прем'єр тієї республіки, Дмітрій Полянскій. Він запевняє, що ті жнива на корінній Московщині куди кращі, як на Україні і в Казахстані і кращі на минулий рік.

● **Французький інженер Жан** Карбонер керує залісуванням 30.000 акрів горбів - неужитків в Альжирі, винищених під час тамошньої восьмирічної війни проти французької адміністрації. Цей плян передбачає защеплення 25 мільйонів дерев до березня 1964 року. Цю операцію у великій мірі фінансує Світова Рада Церков, а З'єдинені Держави обіцяли 45.000 тони зерна, столову олію і спорошковане молоко для тисячів голодних безробітних арабів, які працюють над здійсненням цього проєкту.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Після виборів

За парляментарними виборами у великих демократичних державах завжди з найбільшим зацікавленням стежать у всьому світі. Вибори в ЗДА, Британії, Франції, Італії, Західній Німеччині чи Японії — це не комедія, яка відбувається в авторитарних країнах, де диктаторська кліка наперед призначає кандидатів, що не мають суперників, — а державний акт великої політичної ваги, інколи з переломовими, далекосяжними наслідками у внутрішній і закордонній політиці країни. Правда, закордонна політика у великих державах здебільша тривка і не залежить від зміни керівних політичних партій, бо визначають її такі понад і позапартійні чинники, як географічні умовини, сусідство, безпека країни, довготермінові міжнародні договори, інтереси зовнішньої трогівлі і т. п. Все ж політику роблять люди, і тому вибори, внаслідок яких приходять нові чи залишаються попередні законодавці та державні керівники, мусять цікавити не лише громадян даної країни, а й зовнішній світ.

Американські вибори з 6-го листопада ц. р. вирішували тільки склад Палати Репрезентантів, частину складу Сенату та частину губернаторських становищ, не заторкуючи державного апарату: Білого Дому й Уряду. Однак, вони — теоретично — могли радикально змінити образ Конґресу й відношення сил на становищах губернаторів автономних стейтів, і все це могло поважно відбитись і на закордонній політиці Уряду. Так не сталося. Демократична більшість у Конґресі не тільки не послабла, але подекуди — взявши на увагу Сенат — скріпилася. Питання закордонної політики не грали безпосередньої ролі у передвиборчій кампанії. Але масова фреквенція виборців, як і перемога Демократичної партії — це, безумовно, у великій мірі наслідки рішучости президента Кеннеді, виявленої під час Кубинської кризи. Таким чином союзники Америки, як також Москва з Пейпінґом, мають новий яскравий доказ, що багатомільйонові маси американського народу рішуче підтримують неґативне становище проти комуністичного імперіялізму і не мають ніяких угодівсько-пацифістичних тенденцій.

Таким чином останні вибори стабілізували відносини в Америці й скріпили тверду лінію супроти Москви і Куби. Водночас вони виявили подивугідний спокій в Америці, де в дні голосування, коли понад 50.000.000 людей йшли до виборчих домівок, не сталося буквально ні одного прикрого інциденту, не було ніяких проявів партійних пристрастей. Тому правильними є найперші коментарі американської і західньоевропейської преси, в яких підкреслювано, що вибори з минулого вівтірка скріпили авторитет і всісі американської держави і Уряду Кеннеді.

Мабуть, зрозуміли це навіть кремлівські диктатори, які не раз виявляють диковинне незнання психіки американського народу і дійсних американських відносин. Можна було зауважити це на поведінці Хрущова і його прибічників у день американських виборів на великому прийнятті в Кремлі, влаштованому з нагоди 45-річчя большевицького перевороту. Хоч Хрущов заповів був, що він відкладає „розв'язку" Берлінської проблеми за своєю рецептою на час після американських виборів, у своїй промові, виголошеній на тому прийнятті, він не ставив ніяких ультимативних термінів, не згадував про сепаратний мир між СССР та східньонімецькими комуністами і вистерігався будь-яких погроз у своєму стилі.

Наслідки останніх виборів можуть виявлятись спасенно в закордонно - політичній ділянці в обох аспектах: президент Кеннеді може сміливіше займати ясне і рішуче становище супроти Хрущова і Кастра, а ті комуністичні диктатори повинні ще більше рахуватися з потужністю ЗДА.

На московській прив'язі

Восьмий з'їзд болгарської комуністичної партії, що почався 5-го листопада ц. р. в столиці Болгарії, Софії, викликав на Заході широке зацікавлення не так своєю вагою та значенням, як передусім проголошеними на ньому вислідами проведеної в партії чистки. Засяг тієї чистки справді таки сенсаційний, бо, як виходить, з партії усунено ряд членів її Центрального Комітету, між іншими прем'єра уряду Антона Югова, і першого секретаря партії і колишнього прем'єра уряду Вулька Червенкова, що його дехто називав „болгарським Сталіним". Відбивається цей з'їзд широким відгомоном у світовій пресі ще й тому, що теперішній провід болгарської компартії, очолюваний Теодором Живковим, який проявляв донедавна деякі симпатії до Пейпінґу і до здійснюваних комунокитайцями методів комуністичного будівництва, вповні акцептував — всупереч настановам Пейпінґу — капітуляцію Хрущова у відношенні до Куби, як … „видатну моральну й політичну перемогу" комуністичного бльоку.

Проте, абстрагуючи від усіх цих актуальних, а то й сенсаційних моментів, восьмий з'їзд болгарської компартії може бути ще одним переконливим доказом тієї залежности, в якій перебуває колись свобідна Болгарія.

Дуже характеристичну картину з цього погляду дають безпосередньо зв'язані із з'їздом події, як і сам перебіг з'їзду. Про передз'їздові події писала московська „Правда", стверджуючи в повідомленні „Про перебування в СССР першого секретаря ЦК БКП товариша Теодора Живкова", що 2-го листопада Живков прибув до Москви і що його на летовищі зустрічали член Президії та секретар ЦК КПСС М. Суслов і інші, не названі, „відповідальні робітники ЦК КПСС"; що 3-го листопада з ним відбулася зустріч Н. Хрущова і М. Суслова, і що того ж дня Президія ЦК КПСС влаштувала обід на пошану товариша Т. Живкова, в якому, крім Хрущова і Суслова, брали участь також інші члени Президії і Секретаріяту ЦК КПСС, включно з керівником КҐБ при Раді Міністрів СССР А. Шелепіним; що 3-го листопада Теодор Живков виїхав „на родину" і що на летовищі з ним прощались М. Суслов і інші „відповідальні робітники". Дальшу чергу цих подій треба доповнити повідомленнями із світової преси, в яких стверджується, що той же товариш Живков, попрощавшись на московському летовищі з Сусловим та іншими відповідальними робітниками із ЦК КПСС, прибув таки в їх супроводі до Софії 4-го листопада і у їх же присутності відкрив 5-го листопада восьмий з'їзд болгарської комуністичної партії, на якому у 8-годинній промові проголосив із тріюмфом висліди боротьби з „культом особи Сталіна" в … Болгарії. А 6-го листопада Живков гаряче оплескував промову Суслова, виголошену в оточенні відповідальних робітників ЦК КПСС. З перегляду цих подій виходить, що Теодор Живков, як новий совєтський намісник для Болгарії, не зробив ніже одного кроку і не сказав ніже одного слова без відома й апробати Суслова та його відповідальних робітників.

Що з'їзд у Софії є тільки рабським копіюванням московської совєтщини доводить і увесь його перебіг. Відбувається він, як і минулорічний з'їзд КПСС у Москві, не лише для „остаточної ліквідації наслідків культу особи", але й для перебудови Болгарії, обов'язково до 1980-го року, на „високорозвинену індустрійну країну". Завданням цього з'їзду, так само, як і московського, є „прийняття" нової програми і статуту болгарської компартії, переписаних з програми і статуту КПСС. І так в безконечність. Поза ролю московського сателіта ніяка із окупованих совєтськими збройними силами країн вийти не сміє. Не може зробити цього й поневолена Болгарія.

Богдан Галайчук

КРАЙНЯ ПРАВИЦЯ — НА ДВОХ КІНЦЯХ КОНТИНЕНТУ

Буенос Айрес. — Людська уява досить убога в політичній царині; людині нелегко зрозуміти політичні явища чужих країн. Я провів цілий тиждень у мехіканській столиці — і все таки не розумію, чому Мехіко вважають демократичною державою, хоч там панує монопартійна система. Жив десять днів у Лімі, а все таки не маю виразного уявлення про „Апру" — перувіянську партію, що перемогла в останніх президентських виборах, скасованих армією.

Тим трудніше, думаю, зрозуміти суть того перувіянського явища людині, яка не знає не лише перувіянської, але й взагалі латиноамериканської дійсности. Або знає її з віддалі, сказати б, з книжок. Наприклад, до свого латиноамериканського семінару в Колумбійському університеті проф. Танненбавм допускає тільки заавансованих студентів, які гладко говорять по-еспанськи. А все таки мені коштувало чимало зусиль, щоб з'ясувати їм суть перонізму. Чимало труду коштували мені також два дописи до „Свободи", напередодні і безпосередньо після вересневого військового перевороту, у яких я пояснював читачам, що воно таке арґентинські „горили" чи пак „червоні" — дивна порода, яка відіграла таку поважну ролю в арґентинській історії впродовж 7-ох років, від часу протиперонівської революції 1955-го року до перевороту.

Аж оце арґентинський міністер економіки, Альзоґарай, окреслив їх терміном, зрозумілим і для Танненбавмових студентів, і для читачів „Свободи": це, мовляв, „меккартисти".

Залишаю набоці питання наскільки образ меккартизму, який існує в уяві пересічного латиноамериканця, сходиться з історичною дійсністю. Треба признати, що Москва розробила незвичайно тонку методику надуживання демократичних вольностей на те, щоб знищити їх, і що, у висліді, демократія опинилася між Сциллею і Харибдою: або Рузвелт, або МекКарті. На щастя, такої різкої дилеми, мабуть, немає в ЗДА, громадяни яких імунізований проти комуністичних впливів своїм неперевершеним „камон сенсом" і соціяльною демократією, що, започаткована ще „Ню Ділом", запустила глибоке коріння на американському ґрунті. Ця дилема куди реальніша в поодиноких латинських країнах, де немає двох згаданих імунізуючих факторів і де плинка партійна структура залишає небезпечні щілини для інфільтрації криптокомуністів.

Але якби Альзоґарай був ближче ознайомлений із сьогоднішнім американським політичним словником, він знайшов би краще порівняння для „горилізму", а саме — „Джон Бирч Сосайті". Широкі сектори арґентинської опінії погоджувалися з „меккартівським" підходом „горил" до комунізму — і сьогодні турбуються, що усунення тієї неприємної групи відкриває нові можливості комуністичній інфільтрації, прояви якої, до речі, вже помітні, дармащо від дня перевороту минув місяць. Зате годі було погодитися з іншими елементами „горилізму", які не містяться у рамах програми МекКарті, але знаходять далекойдучу аналогію з програмою „Джон Бирч Сосайті". Справа в тому, що, на думку „горил", щоб забезпечитись проти комуністичної загрози, не досить поліційної репресії, виелімінування компартії та її прибудівок з леґального життя, а необхідний для цього режим „твердої руки", нехай лише тимчасовий. Він мав би перевиховати виборців, які, мовляв, ще не дозріли до репрезентативної демократії.

Арґентина має 15% неграмотних, найнижчий відсоток у Латинській Америці; її населення не поступається політичною зрілістю перед населенням таких стабільних демократій, як Уруґвай чи Коста Ріка; конституцію там прийнято ще у 1853-му році — вік імпозантний не лише на латиноамериканські умовини. До 1943-го року всі президенти походили з вибору, конституційний режим був перерваний одним лише переворотом, 1930-го року, після якого зараз же розписано вибори. „Арґентина — писав у 1956-му році знавець сучасної Латинської Америки, проф. Артур Ґвайтейкер — тримала культурне першенство на південноамериканському континенті від 1880 до 1930 року, здобуваючи рівночасно перше місце під політичним та господарським оглядом… Ніяка інша латино - американська країна не могла рівнятися з нею інтелектуальною елітою і культурною базою народних мас. Комбінації цих двох обставин мало б вистачити, щоб Арґентина вибилась понад загальний латино - американський рівень… Мала вона в той час найкращі школи й університети у тій частині земної кулі, найбільший видавничий осередок еспаномовного світу і два з найкращих щоденників світу".

Коли „горили" вважають, що арґентинське громадянство сьогодні ще не дозріло до виборів, вони ставлять під сумнів, чи взагалі можлива в Латинській Америці репрезентативна демократія, і в цьому сходяться з відомою тезою Фіделя Кастра. А коли твердять, що арґентинський виборець вимагає ще демократичного перевиховання впродовж кількох років, під військовою диктатурою, вони ставлять під сумнів почуття реалізму — або добру волю. І саме в цьому недовір'ї щодо зрілости виборця, а вслід за тим до демократичного устрою, криється схожість між „горилами" і „Джон Бирч Сосайті".

Не лише обидва згадані рухи займають критичне становище до т. зв. політичної демократії, тобто традиційної ліберальної демократії, яка існувала в ЗДА до „Ню Ділу" і втрималася донині в Латинській Америці, поза рідкими винятками, з яких найчіткіший у Венесуелі. Критикує її гостро також католицька соціяльна доктрина, підкреслюючи, що за сакраментальною „рівністю супроти права" криється трагічна соціяльна нерівність. „Всі люди рівні супроти дощу, — говорив на конгресі „Пакс Романа" у Монтевідео монсеньйор Петро Паван, — але сховатися від дощу може лише той, хто має парасолю"…

Але ні арґентинські „горили", ні їхні північно - американські однодумці, критикуючи політичну демократію, не мають на думці замінити її на соціяльну демократію. Навпаки, загально відоме презирство американської крайньої правиці до робітничих юній, які залишають чимало до побажання і тому вимагають змін у їхній орієнтації, але ні в якому випадку їх виелімінування. „Горили" займали також неґативне становище до синдикатів, бо вони здебільша перебувають під перонівським впливом і саме напередодні перевороту збиралися — як це ми свого часу згадували — завдати смертельного удару Ґенеральній Конфедерації Праці, відбираючи робітництву й урядництву єдину центральну репрезентацію, необхідну для успішної оборони проти капіталістів, які в Латинській Америці не хочуть прийняти засади: „живи і дай іншому жити".

УКРАЇНА В ДЕНТИСТИЧНІЙ СТАТИСТИЦІ

Статистика — відносно нова наука, яка допомагає відтворювати в цифрах образ дійсности в різних ділянках життя. На основі статистичних даних ми могли б відтворити точний стан в Україні, але не завжди ці статистичні дані для нас доступні, а ті, які ми дістаємо, дуже часто бувають пофальшовані.

Недавно вийшла у Женеві заходом Світової Організації Охорони Здоров'я книжка-показник про стан дентистики і дентистичних студій в різних країнах світу. Дентистика — також нова наука, хоч дентистична практика відома із старовинних часів. Сучасна дентистика вимагає не лише фахового вишколу, але й широких наукових студій.

У згаданій книжці - показнику подано дані про сімдесят країн. Візьмімо першу з ряду країну: Афґаністан. На 13.000.000 афґаністанців є лише одна дентистична висока школа в Кабулі. З цієї школи виходить річно всього 6 дентистів. Усіх дентистів у країні є 57, значить — один дентист припадає на майже — чверть мільйона мешканців. Правда, Афґаністан — це одна з найслабше вивінуваних у дентистичну опіку країн. Ще гірша справа під цим оглядом в Індонезії, де на одного дентиста припадає понад 300.000 осіб.

Візьмімо, для прикладу, одну з найкраще вивінуваних в дентистичну опіку країн — З'єдинені Держави Америки. Тут на 183.000.000 населення є 46 високих дентистичних шкіл, які випускають кожного року пересічно 3.100 дентистів. Усіх реєстрованих дентистів у країні є понад 100.000, отже, один дентист припадає на 1.800 осіб. Подібний стан в ділянці дентистичної опіки бачимо в інших високорозвинених країнах, як Німеччина, Данія, Швеція, Швайцарія, Франція в Европі чи Арґентина та Уруґвай у Південній Америці.

Дані про дентистичне шкільництво в Україні подано у книжці в розділі про Совєтський Союз. Отже, в СССР є два роди дентистичних шкіл: вищі — стоматологічні і нижчі — дентистичні. До вищих шкіл приймають осіб із закінченою лікарською освітою; вони дістають згодом ту саму позицію, що її мають лікарі-спеціялісти. До нижчих шкіл приймають кандидатів після закінчення середньої школи. Студії тривають три роки і становище абсольвентів цих шкіл відповідає становищу фельдшерів. Вищі стоматологічні студії у Совєтському Союзі нові. Перший стоматологічний інститут відкрито там у 1936-му році. До найбільших стоматологічних інститутів в СССР зараховують інститути у Москві й Харкові. При окремих університетах є стоматологічні факультети. Всіх стоматологічних шкіл - інститутів і факультетів — у Совєтському Союзі 25, а дентистичних шкіл — 53.

Із 25 стоматологічних шкіл найбільше число припадає на Росію — 12. По одному інституту мають такі республіки: Азербайджан, Естонія, Грузія, Казахстан, Киргизія, Латвія, Литва, Молдавія й Узбекістан. Україна є винятком, бо має аж чотири високі дентистичні школи, а саме: стоматологічний інститут у Харкові і стоматологічні факультети у медичних інститутах Києва, Одеси й Львова. Київський стоматологічний факультет — це найстаріша дентистична школа в Совєтському Союзі: він заснований у 1927-му році. Кожного року ці чотири високі школи випускають понад 500 лікарів-дентистів, третю частину всіх абсольвентів стоматологічних шкіл в СССР.

Дентистичні школи підлягають міністерству здоров'я і мають автономічне управління під проводом деканів. Якщо порівняти стан дентистичного шкільництва в Україні із станом у сусідній Польщі, то побачимо, що в Україні ситуація гірша. Польща має вісім високих дентистичних шкіл, три з них на колишніх німецьких теренах — у Бресляв, Штеттіні і Данціґу. Кожного року ці школи випускають 560 дентистів. На одного дентиста у Польщі припадає — 3.400 осіб.

Переглядаючи статистичні дані про дентистичну опіку в різних країнах світу, бачимо, що Україна в цій ділянці значно відстає.

Т.

МОРСЬКИМ РИБАЛКАМ

Вставай, рибалко! Гаснуть
метеори,
В загуслу північ б'ються
каюки.
Здіймай вітрила і заводь
мотори.
Покинь на березі страхи
і матюки.
У морі чисті ми і душами
високі,
І море не приймає жебраків.
Бо мозолі рибальські чорноокі
Йому у душу світяться
з віків…
Вставай, рибалко! В зоряну
заграву
Веди моторів і човнів політ.
Я заберу твою солону славу
І не віддам солодкою у світ.
Губами хвиль ми щастя п'єм
і горе,
І долю нашу п'єм без
вороття.
І чим сильніш гайдатиме нас
море,
Тим менше нас гойдатиме
життя.

Микола ВІНГРАНОВСЬКИЙ

Скільки годин повинна людина працювати?

Коли у 1886-му році зорганізовано Американську Федерацію Праці, вона стала на принципі, що людина мусить працювати вісім годин, спати вісім годин і мати вісім годин на їжу, родинне життя, відпочинок і самовдосконалення.

Пересічний робітний тиждень в Америці мав тоді 70 годин. У році 1900-му його скорочено до 60 годин, у 1910 — до 57 годин, у 1920 — до 50 годин, а від 1940-го пересічний робітний тиждень триває 40 годин або п'ять восьмигодинних днів. Консерватори пророкували, що внаслідок скорочення робітних годин станеться економічна катастрофа і підупаде моральність робітників. Сатана, казали вони, завжди знаходить диявольське зайняття для непрацюючих рук.

Але нічого шкідливого не сталося з причини зменшення годин праці і збільшення заробітньої платні. Підвищення кваліфікації і розвиток технології дали змогу американським робітникам давати продукції за вісім годин більше, аніж їхні діди давали за дванадцять годин.

Щождо сатани, то тут він, здається, не мав жадного успіху. Коротші години праці і більші заробітки дали робітникові кращу і в більшій кількості їжу для його стола, музику в його хаті, картини на стінах його помешкання, книжки на полицях і — ліпшу освіту для його дітей.

Від 1938-го року мінімальна оплата праці за годину збільшилася з 25 до 40 центів, потім — до 75 центів, до 1 доляра, а тепер — до $1.25. Пересічна платня на годину для фабричних робітників досягнула $2.40. І американська економіка не збанкрутувала внаслідок підвищення платні і скорочення днів праці. Навпаки, це принесло користь для всіх — для робітника, для працедавця і для народу взагалі.

Американська Федерація Праці розпочала тепер нову кампанію за скорочення робітного тижня до 35 годин. Організоване робітництво доводить, що дальше зменшення годин праці і збільшення заробітньої платні допоможе в майбутньому, як допомогло в минулому, досягнути вищого рівня добробуту і розв'язати проблему безробіття.

Національна Асоціяція Промисловців протестує проти скорочення годин праці, доводячи, що це збільшить безробіття, бо багато фірм внаслідок цього збанкрутують і мільйони робітників втратять працю. Ці фірми не зможуть існувати, якщо праця подорожчає, а прибутки зменшаться. До того ж — твердять промисловці — підприємства будуть перекладати кошти продукції на споживачів, а це призведе до інфляції.

Джордж Міні, президент АФП, відкидає ці твердження і заявляє, що консерватори вже віддавна залякують всіх інфляцією. Небезпека полягає не в інфляції, а в застої. Економіці — каже він — загрожує рецесія та збільшення безробіття, і тому всіх заходів треба вжити, щоб уникнути цієї загрози.

Американська Федерація Праці буде всіма силами домагатися 35-годинного тижня праці і шукає способів вплинути на Конґрес, щоб той вніс поправки до Закону про Справедливі Стандарти Праці. Юнії, укладаючи нові колективні договори, будуть добиватися 35-годинного тижня. Дж. Міні реаліст, і він сподівається досягнути цих цілей за короткий час. Особливо важко, на його думку, буде полагодити справу в Конґресі.

Найбільший арґумент АФП полягає в тому, що розвиток автоматизації, тобто заміни людської праці працею машин, приводить скоріше до звільнення робітників, аніж до прийняття нових на працю.

Американська Рада

Борис Антоненко-Давидович

ЗА ШИРМОЮ

РОМАН

(31)

Олександра Івановича знову пересмикнуло від секретарчиного „бомаги", він недбало засунув жужмом папери в портфель, не глянувши навіть на коверту, і, не попрощовшись, вийшов.

Гордієнко з неприхованою злістю довго дивилась йому вслід і думала: „І як з ним може жити його прикрасна дружина — не розумію. Просто неможливий характер!.."

XVI

Тим часом Олександер Іванович, тільки но вийшов з райвідділу й повільними кроками подався до парку, вже картав себе: „Нове діло!... І для чого я зчепився з нею? Навіть, здається, не попрощався...." Звісно, Гордієнко — барахло, інтриґанка, плетуха, і, якби він був на місці Ахметджанова, давно б уже вигнав її. Це так. І, повернувшись на дільницю, він таки справді не буде нічого міняти в себе заради приїзду нового завідувача — нехай побачить усе таким, як воно є завжди, без прикрас. Це все добре. Але навіщо було заводитись з секретаркою? Гордієнко, розуміється, перекаже його слова Ахметджанову, перекрутивши їх зміст, і вийде, що лікар Постоловський демонстративно не хоче взяти до уваги вказівок завідувача Ахметджанова, ба навіть наміряється підвезти йому воза, саботуючи готування до приїзду Ходжаєва... Вразливий, амбітний Ахметджанов образиться, виникнуть непорозуміння, прикрощі... „Чому я став такий дратівливий, справжній невропат?.."

І як відповідь, перед ним постала нічна розмова з дружиною.

Легкою, прозорою завісою затулила її переяславська Маруся, з'явившись перед ранком уві сні. Та гіркота лишилась. Тільки дещо притупились надто гострі місця та зблякли слова тої прикрої нічної сцени. Маруся, як прадавнє домашнє зілля на роз'ятрену болючу рану, несподівано внесла в його душу мир і спокій. І зараз Олександер Іванович уже не годен був до тих радикальних висновків щодо своїх подружніх справ, на які зважувався вночі. Але подумати добре про це, розібратись у тому плетиві, що в ньому захрясло його життя, — треба було. І він почав перебирати в пам'яті все, що сталось уночі, намагаючись спокійно проаналізувати останню сварку.

Власне, нічого нового не сталося. У тій чи тій варіяції все це виникало час від часу й раніше, тільки що вчора воно дійшло вже своїх крайніх меж, свого апогею, як кажуть. Та хіба це несподіванка? Хіба цей апогей не міг прийти й раніше — рік, два роки тому? Міг! Та й чи ж був взагалі за все їхнє спільне життя такий час, коли б цих сварок не було?..

І Олександрові Івановичу здалось, що такого часу не було ніколи.

Мало не другого ж дня після того, як вони, усміхнені, під руку, щільно пригорнувшись одне до одного, вийшли із загсу[1] й у вузькому колі приятелів та друзів Ніни Олександрівни відсвяткували своє студентське весілля, — в них почалися непорозуміння. А далі все більше й більше, з геометричною прогресією щодо тривалости й гостроти множились ці сутички, конфлікти, сварки, аж поки не набули з приїздом матері зовсім уже непристойного характеру...

І, головне, коли Олександер Іванович, прохолонувши після чергової сварки, пробував був дошукатись приводу, що через нього зчинилась у домі буча, — він або зовсім не знаходив його, або той привід був такий мізерний, аж не вірилось, що така дурниця могла на цілий день отруїти їм життя...

А таки отруювала... В чому ж причина? Мати? Мати, безперечно, ускладнила їхні стосунки, але хіба ж він може позбавити свою матір притулку, вигнати матір з дому? На який час це, певно, й дало б родині мир, та чи надовго? Адже сварки були й до матері... Ні, основне не в матері. А в чому ж? У ньому самому? Може... Що ж, — він дав Ніні матеріяльну забезпеченість, наскільки це можливо в його умовах, він дав своїй дружині змогу віддаватись мистецтву, не думаючи про заробіток. Він був навіть задоволений, що дружина захоплюється малярством і заповнює ним увесь свій час, він, власне, сам поклав цю межу між ними: у тебе — малярство, в мене — медицина, тож не заважаймо одне одному, працюймо кожний у своїй царині. Але чи потрібне Ніні це малярство, чи вийде колинебудь з-під її пензля щось — хай не геніяльне, хай навіть не талановите, — а просто варте уваги, потрібне ще комусь, крім автора, чи вона так і не піднесеться над своїми „футуристичними вправами", як називав сам собі Олександер Іванович малюнки дружини? Над цим він серйозно не замислювався досі. А треба б!.. Може, варто було б на дещо звести їй очі. Таж, може, це малярство і зовсім непотрібне їй, може, вона й сама збагне це згодом після тяжких невдач і гіркого розчарування?..

Олександер Іванович подумав ще трохи і заперечив самому собі: збагне, але не каятиметься і не зречеться! Бо це малярство потрібне їй, передусім, для того... — І тут Олександер Іванович сказав у думці те, про що раніше не зважувався й помислити: щоб прикрити порожнечу... За цими „кольорами", „світлотінями", „композиціями" нема нічого — пустка!.. Та цього мало — вона хоче поширити цю пустку й на нього, спустошити його самого і як лікаря, і як людину. Хіба не вона висловилась одного разу про лікарську роботу: „Мистецтво лікування полягає в тому, щоб змусити хворого думати, коли не допомагають ліки, що в цьому винен тільки він сам і ті умови, в яких він живе, а не лікар і медицина". Для неї ідеальним лікарем є спритний лікар-ділок, „пепіст"[2], що, обходячи фінансового інспектора й ладнаючи з відділами охорони здоров'я, тишкомнишком набиває кишені гонорарами з приватної практики. Ніна тільки б вітала, ба навіть активно допомагала йому, якби він міг до того впасти, що почав би торгувати довідками й бюлетенями. Але він не може й не хоче цього. Це гидко йому!

Тоді — що ж в'яже їх укупі, на чому тримається їхнє подружнє життя?..

І пам'ять знову підказала йому вичитану десь влучну фразу: „Тілом укупі, а душею нарізно"... Так було в них з самого початку, так є тепер, і на щось інше — годі сподіватись. Іншого не буде. Не може бути. Бо її годі переконати, перевиховати, переробити. Вона закінчений тип. Її можна тільки протидіяти.

[1] Установа, в якій реєструють одруження, розводи, смерть совєтських громадян.

[2] Пепіст — від „пепе", скороченого слова — приватна практика; так звуть в медичних колах тих медичних працівників, які вдаються до приватної практики.

SVOBODA

Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

434 ЗМАГУНІВ НА СТАРТІ

(Спортові змагання в часі ЮПЗ)

В п'ятницю 31 серпня 1962 року вранці сонцем усміхнувся день. Сяєвом блеску весело вітав спортових суддів. На високих щоглах з шумом лопотіли барвисті прапори. Десь глухо тарабанили бубни, гейби духи предків збиралися на вуйну. Звуки барабанів дужчали з кожною хвилиною і густо ритмом розсипалися по лісових дебрах Вовчої Тропи. А далі дудненню барабанів завторував шорох рівного кроку маршуючих сотень пластової молоді. Від заходу струнко маршували ті, що друзями зовуться, а он там згори у золоті виглядаючого сонця, сходив справжній цвіт і краса. Настав довго вичікуваний день спорту на Ювілейній Пластовій Зустрічі. Збиралася молодь, щоб у чесному змагу поміряти сили: хто швидше, хто вище, хто дальше!

Збиралися і старші, батьки, щоб любуватися здоров'ям своїх нащадків. На трибуні уставився пластовий провід. На краю спортового майдану, на його цілій ширині на суміжній дорозі зібралися численні колони у спортових одягах з нагрудними числами змагунів і змагунок.

По дев'ятій ранку грімко залунали дзвінкі тони маршу з меґафонів і лявіна живої краси рівною ходою заллляла цілу площу. Як тільки молодь знерухоміла на своїх місцях, шнурочком перед у білих одягах ряд спортових суддів лівим краєм вмаршував на площу. Оркестра втихла. На підвищенні перед прапорами виступив стрункий комендант Зустрічі і короткими словами відкрив свято міряння сил, доручаючи головному судді перевести приречення змагунів. Викликано юнака і юначку, що із серйозними обличчями станули напроти білого, майже білоголового судді. — Цілість на мій наказ струнко! — різкий голос команди ще міцніше підкреслив мовчанку і розплився в довкільних просторах. Тільки глухо стугоніла земля під рівночасним дотягненням 2-ох тисяч ніг присутніх.

— До приречення, почесть дай! — І три пальці правих рук піднялися на висоту плеча. Навколо запанувала глибока мовчанка а ген там на високих щоглах, на тлі безмежної блакиті гордо майоріли прапори: посередині наш український в товаристві прапорів двох потуг світу. Дещо нижче купалися в золоті сонця десятки курінних знамен та крайових старшин. На першій невеличкій щоглі у леготі вітру з повагою колихався одинокий самітняк — прапорець Начального Пластуна, Сірого Леза. Напевно дух Його радів сотнями юнацького квіту, що ось виструнчився до спортового приречення. Голос білоголового сеньйора, посилений мікрофоном, чітко кресав насторожену тишу Вовчої Тропи: „Ось тут урочисто прирікаю змагатися чесно..." вслід за ним повторяло двоє юнаків.

По останніх словах приречення ще хвилину продовжувалась мовчанка, аж до команди: — По приреченні! На місця відступи! Бунчужний перебрав провід, півзворотом обернув колони змагунів та відпровадив їх на край площі. Біло-зелена лава „Шестикрилок" і суддівських помічників, звернувшись у право, довгим гусаком відмаршували правим краєм майдану, а біло вдягнені судді мов лебеді відплинули шнурочком лівим берегом.

Не пройшло більше двох мінут, як вдруге грімко вдарили барабани і дзвінко понеслися тони маршу. У рівному ритмі застугоніла земля під ногами парадного маршу численних колон пластових спортовців. Провадив головний суддя — ввесь білий а за ним двійками: його заступник і головний секретар змагань і далі двійки за двійками „чистих лебедів". У невеличкій віддалі справно трійками надходив білозелений відділ суддів-помічників. Чарівні білі „Шестикрилі" в оточенні друзів у пластових однострроях здавалось зграбними ніжками ледь торкалися зеленого дивану трави. Колона за колоною проходила змагуни і змагунки, старше пластунство, юнацтво — йшли, і йшли, йшли і йшли.. На трибуні руки умлівали від салюту для маршуючих, а прапори немов ще дужче лопотіли на щоглах.

Судді і їхні помічники вдруге вмаршували на середину площі. Коли останні ряди змагунок кінчили свій парадний марш, головний провідник трикратним вистрілом з пістолі подав знак суддям перейти до виконування спортових завдань а рівночасно заповідач крізь мікрофон почав заклинати змагунок і змагунів на старт.

Мов у муравлищі закипіло спортове життя на майдані. Ось вистріли з пістолів викидують з ямок спрінтерів до мети. Тут дванадцяти-фунтове ядро вгупбленням угадку збільшує віддстань від дерев'яного порога і залізного обруча, та призначує першенство найкращому. А недалеко-побіч, з руки красуні-юначки восьмифунтова куля зарисовує у повітрі не багато меншу параболю. За біжнею, мов пільні коники, стрибають юначки в довжінь в там, у тіні крісластого клена, показалися стояки занизькі для канадійця стрибуна вгору

Побіч майдану, мов у коридорі на прикритній густим віттям дерев дорозі, муравлилося теж юне життя в завзятті. Шістка за шісткою відходили маршом міряти нелегкий гористий шлях Вовчої Тропи. А он там на горбі, на рівненькому тоці, без перепочинку шугали два білі м'ячі понад своїми сітками. Тільки щохвилини сальви викриків радости, широко сповіщали добуття переможної точки у відбиванкових змаганнях. Найкраще почувалися пливаки. Бо коли з безхмарної синяви небес ярке сонце настирливо вимітало на землю всі запаси літнього тепла, вони бовталися розкішно у воді. У хвилях басейну добували точок для своїх куренів.

Для спорту призначено 5 годин п'ятниці, 3 години суботи і дві години неділі. В тому часі стануло до змагів 434 спортовців, 34 відбиванкових дружин і 18 маршових груп! Чи не найбільше досі число українських спортовців на еміґрації?

В понеділок зрана учасники Зустрічі заставили знову цілий майдан. В продовженні щогол станули також відділи чужинецьких скавтів і далі замикали трикутник зеленої мурави сеньйори та референти ЮПЗ.

На середині майдану блестіли на столику чотири великі прегарні нагороди для чотирьох куренів - першунів. Комендант Зустрічі звернувся до головного судді з дорученням роздати переможцям грамоти та нагороди. Головний суддя виступив на підвищення та звернувся домолоді:

„Дорогі змагуни і змагунки! Програма дня у своїх вщерть заповнених заняттями проміжках часу примушує мене хоч в кількох словах звернутися до вас. Я тільки хочу в імені своїм і колеґії суддів якнайщиріше подякувати вам усім за таку чисельну участь у змаганнях. Водночас, ґратулюємо вашому завзятті у прагненні до перемоги. Не зважаючи на горяч дня і важкі теренові умовини, ви з радісним обличчям рвалися до мети. Приспішеній праці юних серць у зусиллі, дорівнював ритм і мосібючки на вид ваших учинків. Нехай усім вам буде прикладом завзяття друга старшого пластуна, що в чесному змагові, у важкому бігу навпростець, двічі з утоми падав на землю і таки силою волі дійшов до мети, добуваючи друге місце і точки для свого гурту друзів. Ще раз гаряче дякую усім за все і бажаю вам милої зустрічі у наступне п'ятдесятиліття Скоб, Друзі!"

Опісля секретар змагань викликував тих, що заняли треті місця, потім другі і перші. Викликані уставлялися в лаві. Головний суддя, стискаючи лівицю кожному переможцеві, передавав грамоти

Коли довжелезна лава звитяжців з грамотами перепоясала впоперек майже цілу площу, тоді викликано представників чотирьох куренів-першунів.

В рядочку уставилися відпоручники 4-го Куреня ім. Лесі Українки, 13-го Куреня ім. Тараса Чупринки, 18-го Куреня ст. п-ок „Шестикрилі" і 25-го Куреня ст. п-ів „Чорноморці". Сеньйор суддя зі своїм почотом урочисто вручив їм заслужені трофеї. А в бездонній синяві чистого неба, як колись над Соколом орли в леготі плавали, безупину кружляв літак. Двох пластунів збирали на фільмову стяжку історію Пласту з Вовчої Тропи.

Медвідь.

Заява

Деякі українські і не-українські часописи інформували у своїх звідомленнях з судового процесу в Карльсруге, що я просила суд про лагідний вимір кари для убивці Сташинського.

Цим спростовую і заявляю, що це не відповідає правді.

Повний текст моєї промови перед судом знаходиться в судових актах, а дослівний переклад був надрукований у „Шляху Перемоги" ч. 46 з 28 жовтня 1962 р. і в „Гомоні України" ч. 45 з 3 листопада 1962 р.

Наталка Бандера

ПОМЕР АНДРІЙ ГУЛА, ЗАСЛУЖЕНИЙ СОЮЗОВЕЦЬ

Асторія, Н. Й. — Іван Сидор, секретар Б-ва св. Миколая, 5-го Відділу УНСоюзу, повідомляє, що там в четвер 8-го листопада помер заслужений член того Б-тва сп. п. Андрій Гула. Покійний походив із села Коцурів, Бібрецького повіту в Західній Україні. Осиротив дружину Марію та замужну дочку Марію і двоє внуків. Похорон відбудеться у вівторок, 13-го листопада, рано з української католицької церкви Святого Хреста на цвинтар св. Михайла.

● **Нобелівська Комісія** норвезького парляменту проголосила, що за 1961 рік не признано нікому нагороди Нобеля за мирові зусилля. За 1960 рік також такої нагороди своєчасно не признано, аж уділено її кол. генеральному секретареві Об'єднаних Націй Дагові Гаммершілдові — після його трагічної смерти. З цією нагородою є зв'язаних 50.043 дол. Тим часом вони переходять до загального Нобелівського фонду.

● **Конґресмен республіканець** Волтер Г. Джадд програв вибори, хоч становище конґресмена від Міннесоти займав 20 років, від 1942. Його місце заняв демократ Доналд Фрейзер, похильник президента Кеннеді.

З НАШИХ БУДНІВ

ДО БАЛІВ ГОТОВІ!

Врешті таки переконала мене наша „стара война", що вона не стара і що ця архаїчна назва зовсім їй не до лиця. Цей факт стався під час 8-го Конґресу Українців Америки, на бальовій залі „Коммодор" готелю в Ню Йорку. Саме в урочисту хвилину відкриття Конґресу на згадану залю вмаршував військовим строєм почот із прапорами. В почоті, крім тут народжених українців - ветеранів, прибивали крок ще й два заслужені комбатантські діячі: д-р Іван Козак і меценас Утриско з Нюарку. Обидва в чепурних ветеранських шапочках, д-р Козак двигав карабелю на рамені, а меценас Утриско наш національний прапор...

І хоч збоку делеґатів були зауваження, що той прапор дещо затяжкий для пана меценаса і що пану докторові дали карабін ще з часів Громадянської війни, проте наші комбатанти трималися струнко, бадьоро і своєю вояцькою поставою напевно посоромили б не одного з т. зв. „корейців"! Тож я не дивуюсь, що пан Сурмач, приглядаючись почетові, сказав захоплено:

— О, то розумію, що військо: таких вояків хоч нині ладуй на шифу і вези на Кюбу!

Це вам один приклад. А другий: кажіть собі, що хочете, та як наші Усусуси зроблять вечерниці „Червоної Калини", то муха не сідає, як казали колись у Львові, і щодо розмаху, шику і кількости публіки ніхто не може їм дорівняти, хіба хор „Думка" своєю „Маланкою".

Тут може впасти критична заввага на мою адресу — чи я, мовляв, не завчасно став розписуватись про вечерниці „Червоної Калини". Ледве громада відсвяткувала Листопадові роковини, відслужила Панахиду по поляглих, як тут уже робиться „паблиситі" вечерницям...

Ну, прошу панства, тепер час на часі не стоїть! Як у военній стратеґії, так і в забавовій, дуже важливе плянування. Якби президент Кеннеді по пляну був не простудився, не замкнувся на дві ногі з штабовиками і не заплянував бльокади Куби, то хто знає, де ми сьогодні стояли б...

Так само штаб „Червоної Калини" вже тепер, у листопаді, плянує й накреслює стратеґію на місяць лютий, 1963-го року. Тим більше, що на обрії зарисовується поважна загроза збоку панів докторів, чи радше пань докторових, які теж збираються презентувати дебютанток на їхньому балю в готелю „Валдорф - Асторія".

На саму згадку про цю тяжку конкуренцію, інж. Іван Вінтоняк не може спати по ночах. Сняться йому, сіромі, страшні сни: що поїхав в неділю на рибу і забув узяти „лайсенс"! Пані Христя Навроцька, по лінії жіночої служби Україні, як може, так підтримує його на дусі. Пані Христя веде пожвавлену розвідку в жіночому запіллі, як теж поширює відповідну пропаґанду між панями-докторовими.

— Любі пані, — говорить, — ви започаткували в нашій Метрополії нову традицію — зробили прекрасний показ моди в Українському Інституті. Тож тримайтеся своїх мод, а дебютанток залишіть бувшим воякам. Знаєте — їх уже небагато, ва й не довго їм ряст топтати... Хай ще трохи натішаться молодими дівчатками, хай надивляться на них!

Недалеке вже майбутнє покаже, хто виграє бій за красу дівочу — військо чи „цивільбанда". А мені здається, що й з тієї баталії вийде переможно наша стара... пробачте — ще далі молода „стара война".

Ікер

ПОДЯКА

**З Волі Всевишнього
дня 21-го вересня ц. р. відійшла у Вічність
в Ню Йорку наша Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА, БАБУСЯ
і ПРАБАБУСЯ**

бл. п. Ольга з Прухніцьких МИГОЦЬКА

До глибини душі ми зобов'язані д-рові Я. Восвідці за негайну поміч в останій хвилині Покійної і за слова розради в нашім великім горю.

Цією дорогою складаємо сердечну подяку Високопреподобним і Всечеснішим Отцям: о. Гребові, ЧСВВ, о. Рабієві, о. Кулиничові, о. д-рові Соловієві, ЧСВВ, о. Кузмякові, Ігуменові в Гленкові, ЧСВВ і о. Костикові за відправлення Парастасів, Панахид і похоронних обрядів, а о. д-рові Соловієві і о. Рабієві за відпровадження Покійної на місце вічного спокою.

Рівнож дякуємо сердечно за Служби Божі, що їх жертвували Високопреподобні і Всечесніші оо. Василіяни в Ню Йорку, в Гленкові і в Асторії, о. Гузар в Стемфорді, о. Вареха в Йонкерсі, о. Шуль у Вашинґтоні, о. Чайківський в Боффало, о. Кекіш і о. Луцишин в Ню Йорку, о. Ренто в Пассейку, о. Неллі в Іст Орендж, оо. Монахи Трапісти-Сістерціяни в Пассейку та о. Меззанотте, Чину Капуцинів-Францішканів в Орендж за прийняття Покійної в "Seraphic Mass Association", за членів якого відправляється річно 188,500 Служб Божих.

Сердечне Спасибіг нашим Приятелям і Знайомим за жертви на Служби Божі і пожертви на національні цілі замість квітів на могилу та за численні вінки на могилу Покійної. Зокрема дякуємо за жертви на Служби Божі, зложені 64-им Відділом Союзу Українок Америки в Ню Йорку і Пластунами „Кодла Беркут" Л. Ч. в Ню Йорку і за вінки на могилу, зложені Дорогими Земляками з Комарна, Товариством Американських Лікарів при шпиталі св. Марії в Пассайку і Медсестрами того ж шпиталю.

Наша велика подяка Управі школи св. Юра за зарядження молитви в цілій школі за душу Покійної, а Відділові V2 тої ж школи за жертви на Служби Божі з ініціятиви учительки п-ни Таркевич.

Сердечна подяка від нас братові Емілеві, ЧСВВ, п. О. Стецурі, п. Хоминові, диригентові хору при церкві св. Юра в Ню Йорку, п. радн. Слизові, п. Гноєві, п. Драбикові і хорові Пластунів під проводом п. Ковалика за відспівання Парастасів, Панахиди, Служби Божої і похоронних обрядів.

Хай Господь нагородить п-ні Т. Кульматицькій і П-ву інж. Осипам Баранам і п-ні Орисі Шепарович за їх ласкавий труд і старання, зв'язані з Похороном.

Дякуємо щиро за устні і письмові вислови співчуття, зложені нашими численними Рідними, Приятелями та Знайомими, за їх участь в Парастасах і в похоронних обрядах та за відпровадження Покійної на місце вічного спочинку, а зокрема, нашим Приятелям з Комарна, з Бережан, з Шибалина, Купчинець і Токів, і за участь в Поминках, о. д-рові Соловієві і п. Клецерові за зворушливі слова згадки про Покійну під час поминок.

Сердечна подяка похоронному Заведенню П. Яреми за дбайливе переведення всіх справ, зв'язаних з Похороном Покійної.

о. ДМИТРО МИГОЦЬКИЙ з Родиною

ПРАЦЯ — HELP WANTED MALE

Досвідчений КРАВЕЦЬ
до праці при жіночих і чоловічих ОДЯГАХ (поправки). Добра нагода, постійна праця. Добрі умовини.
20 Park Avenue
MANHASSET, L. I.
MA 7-2206

МЕХАНІКИ
Першоклясні до всього, поважні з досвідом при ФОРДАХ. Всі компанійні користі. Спонукливий плян. Кликати:
Frank NOVELLO
At LASKY FORD
Кликати: ST 2-7500

STATIONERY
Engineer
Warehouse — Досвідчений.
Також
ЗАГАЛЬНИЙ МЕХАНІК і ПОМІЧНИК
Побажаний зі знанням механіки і загальних направ.
GIMBEL'S
33rd Street, Broadway
N.Y.C.

SHEET METAL HELPERS
Knowledge of Sheet Metal Tools, drilling, punching, shearing, sauding etc. Work from Blueprints. Fabrication of Brackets, Chassis etc. Мусить говорити по-англійськи. Will consider Trainees.
CONSOLIDATED AVIONICS CORP.
800 Shames Drive, Westbury, L. I.
An Equal opportunity Employer.
ED 4-8400

INSTRUMENT TECH.
Зростаюча фірма в L. I. має багато місць для ELECTRONIC METER Repair Man. Пожадане знання of Meter movements repairs & ELECTRONIC METER Circuits. Доскональна нагода для підвищення. Голосить щоденно: 9 рано до 3 по пол. Всі компанійні користі.
A & M. INSTRUMENTS, Inc.
48-01 31st Ave, L. I. City, N. Y.
RA 6-4343

ДО ЧИЩЕННЯ БУДИНКІВ
Постійна праця на "part-time". Потрібно 11 мужчин з усіх частин Suffolk & Nassau County. Голоситись:
2224 Jerusalem Avenue
North Merrick, L. I.

DIE MAKER
ДОСВІДЧЕНІ.
Прецизійна праця. Малі частини. Компанійні користі. Non-Contributory Profit Sharing LIC Area. Близько всіх сабвеїв.
EM 1-9875

WOOD WORKING MOLDER
Мусить вміти виробляти ножі й приготовляти до зварювання. Висока платня + щедрі компанійні бенефіти. Також потрібно РОБІТНИКІВ до всіх деревних виробів.
CUSTOM WOOD CRAFT CO.
130-38 — 90th Avenue
Richmond Hill

РІЗНЕ

НЕЗВИЧАЙНІ МОДНІ ФУТРА
на замовлення — перемоделювання — направи.
ПЛАЩІ, ЖАКЕТИ, СТОЛІ.
Найкраще виконання.
A. EDELSTEIN & SON
752 Broadway (8th St., 4th Fl.)
New York City GR 7-2922
Відвідайте нашу фабричну виставу. Засновано 1937.

СМАЧНІ ХАРЧОВІ ПАЧКИ
ДО ВСІХ КРАЇН.
ПОВНА ГАРАНТІЯ
Жадайте наших цінників.
GRAMERCY SHIPPING CO.
118 E. 28th Street
NEW YORK 16, N. Y.
MU 9-0598

ПРАЦЯ — HELP WANTED FEMALE

Registered Nurses California
Attractive opportunity for graduated nurses available in Southern California near Disneyland. Palm Harbor Hospital, large 250 bed hospital needs R. N. in all departments and all shifts. Opportunity for CHIEF LABORATORY TECHNICIAN. Centrally located in one of Southern California largest resort areas. Opportunity for advancement unlimited. Liberal salary, yearly increases. Bonus for shift differential. Excellent working conditions. Other benefits.
For further information and interview apply, write:
Mr. PALCHIKOFF
or
Miss MATHEWS
JE 7-5160
Palm Harbor Hospital
Garden Grove, California

КНИГОВОД
досвідчена.
Добра платня, постійна праця. Приємні умовини, доскональна нагода для підвищення. Телеф.:
DE 5-7019
5102 Roosevelt Avenue
Woodside, L. I.

ГОСПОДИНЯ
1-ша КЛЯСНА.
Вічлива для дітей. Вимагається останніх рекомендацій. Спання на місці, висока платня, — власна кімната і лазничка. Приємна атмосфера. — Положення в Квінсі. Кликати:
JA 3-3575

MISCELLANEOUS

JOSEPH RUTKOSKI
WINES & LIQUORS
"When your spirits are low"
Комплетний склад домашніх та імпортованих вин і лікерів. Холоджені вина і шампани. Замовляйте на СВЯТА тепер, „Опаковане на дарунок від пляшки до пачки". Доставляємо на всі нагоди.
Кликати: SUnset 5-2644
2484 Merrick Road
Bellmore, L. I.

Festival Restaurant
MADISON SQUARE HOTEL
40 East 26th St., N.Y.C.
Tel.: MU 3-2928
Власник литовець V. Steponis
Популярне місце зустрічей для українців. Дві залі для весілля й інших нагод.
ЕВРОПЕЙСЬКІ СТРАВИ І НАПИТКИ.

ЗІЛЛЯ, ЯКІ БУЛИ УЖИВАНІ ВІД ТИСЯЧУ РОКІВ І ПРИНОСИЛИ ПОЛЕГШУ ПРИ БАГАТЬОХ НЕДОМАГАННЯХ
ПОРУЧАЄМО ТАКІ:
На ревматизм — Elde Root 100 пігулок — $4.00;
На болі нирок і міхура — Hebkaps, No. 85 — 100 пігулок — $4.00;
На високе тиснення крови — H.B.T. — 100 пігулок $4.00;
На нерви — зелові пігулки No. 91 — 100 пг. — $4.00;
При „зміні життя" — Hot Flashes, Corn Seal Compound пігулки, 100 — $4.50;
При запаленні жовчевого мішочка — GBT пігулки — 100 — $4.00;
При болянках шлунка Ulcerine — сконцентрований екстракт зел — 1½-місячне лічення — $6.50.
KIEHL PHARMACY, Inc.
заснована 1851.
Chemists and Druggists
109 3rd Avenue
поміж 13-ою і 14-ою вул.
NEW YORK, N.Y.

ТІЛЬКИ $4.40 за 1,000
з пересилкою
ВІЗИТОВІ КАРТКИ (BUSINESS CARDS)
Зміст і належність прошу слати:
ROMAN IWANYCKY
2883 Wilkinson Avenue
BRONX 61, N. Y.

ПОЩО ТРАТИТИ ЧАС НА ПИСАННЯ АДРЕС?
ПЕЧАТКА
АДРЕСОВА 3 лінії
з пересилкою — $2.00
ТІЛЬКИ **2** ДОЛ.
ГУМОВІ і МЕТАЛЕВІ (SEALS) — виробляє —
Roman IWANYCKYJ
2883 Wilkinson Avenue
BRONX 61, N. Y.
Телефон вдень: TA 3-8407
вечером: UN 3-2035

HELEN'S BRIDAL SHOP
132 Branford Place
NEWARK 3, New Jersey
(n. High St. & Springfield Ave.)
• ШЛЮБНІ СУКНІ
• СУКНІ ДЛЯ ДРУЖОК
• ГРАДУАЦІЙНІ СУКНІ
• ВЕЧІРНІ
Всі сукні виконуються на замовлення на місці.
Гелена МАТУШЕВСЬКА
Tel.: MArket 3-1880

НОВИЙ і УЖИВАНИЙ ОДЯГ
відповідний на висилку до ЕВРОПИ.

Чол. убрання (уж.) від	$ 8.00
Чол. убран. (нові) від	15.00
Чол. плащі (уж.) від	8.00
Чол. плащі (нові) від	15.00
Жін. плащі (нові) від	7.00
Жін. дощевики (нові) від	6.90
Жін. суконки (шовк, вовна) від	3.00
Муж. 100 % вовняні штани (уживані) від	4.00

Szabadi de Lux
1575 3rd Avenue
(bet. 88th & 89th Streets)
NEW YORK CITY
TR 6-7460
Відкрито:
від 10:00 рано до 7:00 веч., від понед. до суботи вкл.

ПОДОРОЖУЙТЕ через COSMOS
найбільш досвідчене
БЮРО ПОДОРОЖЕЙ і ТУР на УКРАЇНУ, СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ і СХІДНЮ ЕВРОПУ.
ТЕПЕР • НОВА ПОДОРОЖ до МОНГОЛІЇ
через COSMOS
Відвідайте своїх кревних у всіх частинах Сов. Союзу.
За всіми інформаціями пишіть або телефонуйте:
COSMOS TRAVEL BUREAU
45 W. 45th Street
NEW YORK 36, N. Y.
Phone: CI 5-7711

НА СВЯТА
скора, гарантована посилка
ПАКУНКІВ-ДАРУНКІВ
до всіх частин Сов. Союзу через
COSMOS PARCELS
45 W. 45th Street
NEW YORK 36, N. Y.
Phone: CI 5-7905

ОДИНОКІ, ОРИГІНАЛЬНІ, ІМПОРТОВАНІ З ПОЛЬЩІ

СВІТОВОЇ СЛАВИ ГОРІЛКИ ЛІКЕРИ

Найкращого ГАТУНКУ
Виборова 5.99*
ГОРІЛКА, 100 pf. 5th
Незрівняного АРОМАТУ трав з Біловежі
Зубрівка 6.77*
Bison ГОРІЛКА, 100 pf. 5th
З найліпшого ЖИТА, дозрівана роками в бочках по вині
Старка 6.99*
Old RYE WHISKEY, 100 pf. 5th
Традиційний польсько-литовський НАПИТОК на меді і корінних
Крупник 7.27*
Honey LIQUEUR, 80 pf. 5th
На вибраних ВИШНЯХ доконала
Вишнівка 6.60*
CHERRY Cordial Dry, 80 pf. 5th
* Ціни в стейті Ню Йорку. В інших стейтах залежно від місцевого податку.

Жадайте тих імпортованих з Польщі напитків у Ваших місцевих складах з напитками, барах і тавернах. Якщо їх ще не мають, пришліть нам назву і адресу підприємства, а Ваші улюблені напитки будуть їм доручені.
До набуття в стейтах: New York, New Jersey, Connecticut, Massachusetts, Maryland, Pennsylvania, California, Florida, Washington, D.C.
IMPORTER:
PARK, BENZIGER & CO., Inc.
75 West Street — NEW YORK 6, N. Y.
DISTRIBUTORS:
F & A DISTRIBUTORS, 235-241 West First St., Bayonne, N. J., HE 6-8500, MI 2-4865
FLAGSTAFF LIQ. CO., 536 Fayette St., Perth Amboy, N. J., HI 3-3600
CAPITOL DISTR. CORP., 30-35 Thompson Ave., Long Island City 1, N. Y., EX 2-5600
CHAS. J. NULTY, 654 Tolland St., E. Hartford, Conn., BUtler 9-6845

ВИНА і ЛІКЕРИ імпортовані і тутешні
має на складі
Olympia Liquors Inc.
82 East 4th St. — New York, N. Y.
FREE DELIVERY. Tel.: GR 5-8528

Німецька ВИНАГОРОДА (компенсата)
Примусові робітники, як також ті, що були арештовані, ув'язнені нацистами, або держані в таборах праці чи концентраційних таборах під час війни, і у висліді цих переслідувань залишилися каліками або хворими — мають тепер право вимагати винагороду від німецького уряду — і мають право на пенсію, яка покриватиме минуле.
Офіційна дата на зголошення відшкодувань КІНЧИТЬСЯ В ГРУДНІ 1962 РОКУ.
За безплатними інформаціями, приготуванням скарг і виповненням справи згідно з нім властями, голосись до:
FREGATA, Inc.
509 FIFTH AVENUE — NEW YORK 17, N. Y.
Room 604 — Tel.: MU 7-0474 (5)

The Great Brandy from the Rhine
VXOP • 80 proof
Asbach Uralt
...the Great Gift for the Holidays
Connoisseurs: Send 10¢ and self-addressed envelope for handsome booklet of brandy cocktail recipes by famous European bartenders to: GERMAN DISTILLERIES LTD., NEW YORK 20, N. Y.
German Dist. 113-235

PACKAGES SERVICE

COSMOS PARCELS EXPRESS Corp.
(LICENSED by VNESHPOSILTORGH)
Ввічливо повідомляємо всіх наших давніх клієнтів і багато нових, що тепер висилають через нашу фірму, що доставка пакунків до СССР продовжується.
Маємо уповноваження ВНЕШПОСИЛТОРГУ продовжувати висилку пакунків, за які ми гарантуємо доставу і то дуже скору.
Всі наші відділи мають великий вибір товарів (текстильні, шкіра і т. д.), по дуже сприятливих цінах. Наші відділи, подані внизу, дають найліпшу обслугу та спеціяльну увагу до кожного клієнта.

NEW YORK 3, N. Y. — 39 Second Ave. Phone	AL 4-5456
NEW YORK 11, N. Y. — 135 — W. 14th St.	CH 3-2583
BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Ave.	EV 4-4952
BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Ave.	DI 5-8808
IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave.	ES 2-4685
PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street	MU 4-4619
VINELAND, N. J. — West Landis Ave. (Gr. Orth. Club Bldg.)	
Відділ у Vineland відчинений тільки у п'ятн., суб. і неділі.	
LAKEWOOD, N. J. — 126 — 4th Street	FO 3-8569
NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave.	LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson St.	HU 1-2750
CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road	TO 1-1068
YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 — 5th Avenue	RI 3-0440
WORCESTER, Mass. — 174 Millbury St.	SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau	TO 7-1575
CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Ave.	BR 8-6966
CHICAGO 8, Ill. — 3212 S. Halsted Street	WA 5-2737
SAN FRANCISCO, Cal. — 2076 Sutter Street	FI 6-1571
NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Ave.	BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa. — 530 W. Girard Ave.	PO 5-5892
WATERBURY, Conn. — 6 John Street	PL 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St. N. W.	OL 8-2256
DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue	VI 1-5355
PASSAIC, N. J. — 176 Market Street	GR 2-6387
ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street	CH 9-6245
LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Avenue	CH 6-4724
YONKERS, N. Y. — 235 Nepperhan Avenue	GR 6-2781

Відкрито: від СЕРЕДИ до П'ЯТНИЦІ — год. 5-9 веч. в СУБОТИ: 10-9; в НЕДІЛЮ: 1-6 веч.

Висилайте Ваші ПОСИЛКИ-ДАРУНКИ
через найстарше
УКРАЇНСЬКЕ ВИСИЛКОВЕ БЮРО в НЮ ЙОРКУ,
тепер під назвою:
ROMAN PARCEL SERVICE
141 2nd AVENUE — між 8-9 вулицями
NEW YORK 3, N. Y.
Tel.: GR 5-7430
Посилки опаковуємо і висилаємо прямо з нашого бюра під ліценцією:
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY.
ДОСТАВУ ПОСИЛОК ГАРАНТУЄМО ОСОБИСТО І ПОВНІСТЮ.
НА СКЛАДІ маємо колосальний вибір МАТЕРІЯЛІВ, СВЕТЕРІВ, ХУСТОК, ШКІРИ та всього іншого, потрібного для висилки, по КОНКУРЕНЦІЙНИХ ЦІНАХ.
Рівнож приймаємо ПОШТОВІ ЗАМОВЛЕННЯ з-поза НЮ ЙОРКУ та інших стейтів.
Користаючи нашим довголітнім досвідом, ми доложимо всіх старань, щоб Ваші посилки були для Вас найдешевшими, а для Ваших Рідних найбільш корисними.
Бюро відчинене:
ЩОДЕННО — від 8:30 рано до 7:00 вечором,
в НЕДІЛІ — від 9:00 рано до 3:00 по пол.
РОМАН ГАНКЕВИЧ — власник.

Висилайте ПАКУНКИ-ДАРУНКИ через:
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
46 WHITEHEAD AVE. — SO. RIVER, N. J.
Tel.: CLifford 7-6320
Наша добре відома компанія висилає ПАКУНКИ на УКРАЇНУ, БІЛОРУСЬ й інших республік СССР, з оплаченим тут митом.
Ці ПАКУНКИ висилається прямо з пошти в So. River. Всі пакунки ЗАБЕЗПЕЧЕНІ, а доставка ГАРАНТОВАНА. Висилаючий одержить посвідку з пошти, як також повідомлення скорої доставки.
В цьому відділі маємо великий ВИБІР різних матеріялів й інших товарів, доскональої якости, по умірковaних цінах.
Пакунки приймається в СУБОТУ і НЕДІЛЮ — в год. 9:00 рано — 4:00 по пол. Для наших гостей ЧЕМНА та ВВІЧЛИВА обслуга.

Увага! Увага!
ІРВІНГТОН, МЕЙПЛВУД, НЮАРК та ОКОЛИЦІ!
Висилайте свої ПОСИЛКИ-ДАРУНКИ на СВЯТА вже ТЕПЕР через одиноке
УКРАЇНСЬКЕ ВИСИЛКОВЕ БЮРО в ІРВІНГТОНІ, Н. Дж.
COSMOS PARCELS EXPRESS CO.
762 Springfield Avenue — IRVINGTON 11, N. J.
Телеф.: ES 2-4685
НА СКЛАДІ маємо великий вибір товару, по низьких цінах. Пакунки висилається прямо з нашого бюра. Доставка скора та гарантована. Приймаємо також поштові замовлення.
Бюро відкрите:
ЩОДЕННО — від год. 9:00 рано до 6:00 вечора.
В СУБОТУ і НЕДІЛЮ — від 9:00 рано до 4:00 по пол.
СТЕФАН і ЛЮБА ФЕДОРОВСЬКІ

Cafe Geiger
ШТУЧНО ХОЛОДЖЕНА
206 E. 86 St.
(b. 2 & 3 Ave.)
NEW YORK
Tel.: RE 4-4428
Inh. Helmut Vollmer
Щоденно КОНЦЕРТ від год. 4:00
Найліпша нім. кухня — Ланчі — Обіди
Знамените печиво з власної пекарні.

Yorkville's — приємне місце зустрічей
НАЙКРАЩА ЕВРОПЕЙСЬКА КУХНЯ
Щоденно вечорами: ТАНЦІ і ПРОГРАМА
Nick Aversano і його оркестра, Philip Victor, віртуоз акордіон та відома співачка Sigrid і баритон Jay Gaynor.
Student Prince
(Передтим Cafe Wienecke)
207 East 86th Street
NEW YORK, N.Y.
близько 3rd Avenue
За РЕЗЕРВАЦІЄЮ прошу телефонувати:
AT 9-8230
і питатися за BETTY.

BARKA Company DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St.
Tel.: GR 3-3550 New York City
ПЛАТІВКИ з КОЛЯДАМИ,
наспівані найкращими нашими хорами.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ
Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 11-го ЛИСТОПАДА 1962:
ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Збори Т-ва св. Володимира, Відд. 286, в год. 3:00 по пол., в УН-Домі, при Fleet St. — В. Хиляк, секр.
ФІЛАДЕЛЬФІЯ, Па. — Збори Т-ва „Єдність", Відд. 163, в год. 12:00 впол., в домі Горожан, 847 N. Franklin St. Пригадується всім членам, що всі вкладки до Т-ва повинні бути вплачені найдалі до 25 кожного місяця. — С. Филик, секр.

СЕРЕДА, 14-го ЛИСТОПАДА 1962:
ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Клюб Поступовий", Відд. 70, в год. 7:00 веч., в УН-Домі, при 96 Fleet St. — П. Костик, секр.

РІЗНЕ

ВДОВЕЦЬ — пошукує **ГОСПОДИНІ ДОМУ,**
Може бути у віці 60 років і більше. Писати на адресу:
D. SZAFRANSKI
705 Cedar Street
Ogdensburg, N. Y.

REAL ESTATE

ACCORD, New York
— БОНҐАЛА —
великий басейн, заля, вітальня, спорт, 120 чуд. акрів. Доскональа доставка води, можна побільшити. Власник відходить на пенсію. — Sam STONE
ACCORD, N. Y.
Phone: Kerhonkson 3754
NYC: JE 8-7061 або FL 8-3110

BUSINESS OPPORTUNITY

М'ЯСНА КРАМНИЦЯ
з італійськими спеціяльностями, повний вирид — при рухливій вулиці. Засноз. 7 років. Ідеал. для подружжя або спільників. Теж влаштування на гросерню. Ціна на скорий продаж. Оглянуть, щоб оцінити. Не пропустіть нагоди. Тел. власника:
ES 5-1351

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

FUNERAL DIRECTORS

Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор Похоронного Заведення
123 East 7th Street
NEW YORK, N. Y. (9)
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА.

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
Completely AIR CONDITIONED
Займається ПОХОРОНАМИ в СТЕЙТІ NEW JERSEY.
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна й найкраща. У випадку смутку в родині, кличте, як в день, так і в ночі:
John KOWALCHYK
129 GRAND STREET
(cor. Warren Street)
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel.: HEnderson 4-5131

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
IRVINGTON, N. J.
ESsex 5-5555

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ.
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

REAL ESTATE

АКРИ ВИСОКО СУХО **$749**
Акуратно поміж New Sunrise Highway Extension і New York to Riverhead Expressway.
Недалеко нова фабрика для шукаючих праці. Висока потенціяльна вартість ґрунтів на Лонг Айленді вказує відразу купцеві, що варта інвестувати туди таку низьку ціну. Земля, яку ми продали 5 років тому, за $99 за акр, коштує тепер по $3,000 за акр. Не пропустіть цієї золотої нагоди. ІНВЕСТУЙТЕ НЕГАЙНО!
$49 ЗГОРИ — по $10 МІСЯЧНО
Зразковий „бонґало" при Jericho Turnpike, Rt. 25. — 3 miles past Smithtown. Also NEW OFFICE on Jericho Turnpike Rt. 25. — 1 mile east of Smithtown Bypass & 376 Jericho Tpk., Selden.
K. H. LEEDS
300 Hawkins Avenue — LAKE RONKONKOMA, L. I.

* * *

Ой, вже зима так близенько,
Каже мудра жінка Зенька.
Ходім старий на Джемейку,
Дадуть хату й нам гарненьку.
Пан Кузьминський всім відомий
В нього купив наш знайомий.
Гарний домик і садочок,
Літом рожі, як віночок.
Іван, Степан і Данило,
Також довго не ходили,
Кузьминському подзвонили,
Оглянули і купили.

Взяли свого адвоката,
Тому їхня добра хата,
Кузьминський дав і „теперів"
Для всіх своїх кастомерів.
Дома гарна, каже, хату!
Я на Квінсі хочу хату!
Не на Бронксі, не в Брукліні,
Там блукають темні тіні.
Дзвони, тату, за 10 центів,
І не бійся тих процентів,
На Різдво в нас буде хата,
Гарна, світла, як палата!

UNITED REAL ESTATE CO.
170-13 Hillside Avenue — JAMAICA 32, N. Y.
Tel.: OL 8-6330

Шліть ГРОШІ до КРАЮ
Тільки GRAMERCY
дає Вам
• ПОВНУ ГАРАНТІЮ
Ми маємо лайсенс Департаменту Банків і Забезпечень та бондовані на $20,000.00
• НАЙСКОРШУ ДОСТАВУ
около 10-14 днів
• ПОВНУ ВИПЛАТУ
Жадних відтягнень
• ПОСВІДКИ ВІДБОРЦЯ
Тільки ми видаємо підписані посвідки відбору на всі пересилки.
Ставка: 9 РУБЛІВ за $10
Оплата: до $35.00 — $3.50
понад $35.00 — 10%
Спеціялісти від 1947 р.
GRAMERCY — Dept. F
744 Broad St., Suite 925
Newark, New Jersey
PARCEL DEPARTMENT
118 E. 28th St., Suite 906
New York 16, N. Y.
N. Y. Telephone: MU 9-0598
Відкрито:
9-5:30 від пон. до п'ятниці.
В суботи від 10:00 до 1:00.
В неділю закрито.